

Міністерство охорони здоров'я України
Українська медична стоматологічна академія

РЕАЛІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
25 березня 2021 року*

ПОЛТАВА – 2021

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У СВІТОВІЙ СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шарлай Н. М., Боряк Х. Р., Соколенко В. М., Федотенкова Н. М., Павленко Г. П.

Українська медична стоматологічна академія

Проаналізовано особливості застосування компетентнісного підходу дистанційного навчання в закладах вищої освіти. Наведено і сформульовано поняття дистанційного навчання. Визначено мету в порівнянні навчання дистанційного з навчанням традиційного характеру.

Ключові слова: дистанційне навчання, традиційне навчання, Інтернет, освітні технології.

The article analyzes the features of the application competence-based approach to distance learning in higher education. The concept of distance learning is presented and formulated. The goals for comparing distance learning with traditional education have been determined.

Key words: distance learning, learning tradition, Internet, educational technologies.

У 2020 році загальнонаціональний карантин в Україні, запроваджений у розпал семестру, підсилює значущість добору засобів дистанційної взаємодії, адже суб'єкти академічного процесу опинилися в абсолютно нових для себе умовах, коли питання доступу до навчального контенту, дистанційного управління навчальною діяльністю студентів та інші стали запорукою виконання навчальної програми з дисципліни.

Нині широкою популярністю у світовій системі вищої освіти користується застосування дистанційного навчання за допомогою сучасних електронних засобів і мережі Інтернет. В українській освіті великого значення набуває вивчення дистанційного навчання, передусім стрімкої зміни вимог до сучасних освітніх технологій, але при цьому виникає проблема відсутності повної інформації про вплив дистанційного навчання на розвиток мотивації студентів у закладах вищої освіти. У Законі України "Про вищу освіту" [2] наголошено на інформаційному забезпеченні освітнього процесу ЗВО й наукової установи як стандарті освітньої діяльності, що є одним з основних напрямів інтеграції їхньої наукової, науково-технічної й інноваційної діяльності.

Відомо, що дистанційне навчання — це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів і студентів на різних етапах навчання й самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

У працях сучасних дослідників дистанційного навчання (Б. Агранович, О. Адаменко, А. Арпошенко, Х. Беккер, П. Брусиловський, В. Бикова, Г. Кедрова, А. Короткова, О. Крюкова, М. Моїсєєва, Ю. Моїсєєва, Ю. Насонова, І. Роберт, Д. Смоліна, Ю. Триус) зазначено, що така форма навчання чітко визначає організацію навчального процесу й полягає в тому, що викладачі розробляють навчальну програму, яка потім базується на самостійному навчанні студента [1].

Порівнюючи навчання дистанційне з традиційним, чітко можна визначити і їхні переваги, і недоліки. Традиційне навчання характеризується контрольованим відвідуванням, викладом навчального матеріалу, високою часткою присутності в часі, наявністю й необхідністю навчального розкладу, перебуванням у навчальних аудиторіях. Традиційне дистанційне навчання — це цілком вільний доступ до навчальних матеріалів, можливість користуватися додатковими ресурсами, низький рівень контрольованості розкладу навчального процесу, більшою мірою обґрунтовується на даному формуванні, а не на структурованому викладанні. Якщо ж дистанційне навчання відбувається в навчальній аудиторії, у такому разі відвідування також буде контрольованим, відбуватиметься орієнтація на навчання й викладання, і при цьому виникає необхідність у контролі відвідування. Якщо ж навчання дистанційне відбувається за межами навчальної аудиторії, то необхідно використовувати технологічні засоби навчання. Можна впевнено констатувати й позитивні, і негативні сторони дистанційного навчання. Не виникають обмеження у виборі навчальних закладів і освітніх можливостей, незважаючи на місце перебування. Використання сучасних технологій у навчальному процесі й можливе паралельне опанування навичок, що згодом можуть знадобитися під час роботи. Можливе самостійне планування часу й розкладу занять, урахування перелік предметів, що вивчаються. Можна навчатися в найсприятливішій для продуктивності обстановці.

Негативними характеристиками дистанційного навчання вважають такі: відсутність особистісного спілкування між викладачем і студентом (відбувається менш ефективна, безособистісна передача знань), не вистачає спілкування з колегами-студентами для обміну досвідом; необхідність наявності в студента сильної особистісної мотивації, уміння навчатися самостійно, без постійної підтримки викладача; відсутність можливостей практичного застосування знань із наступним виникненням питань і обговоренням із викладачем та роз'яснення ситуації на конкретних прикладах; студенти не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням — мати комп'ютер і постійний вихід у мережу Інтернет.

Українські дослідники серед недоліків дистанційного навчання чітко визначають потребу створення особливих вимог до організації навчального процесу, необхідність у персональному комп'ютері й доступі до мережі Інтернет, організацію мотивації слухачів. Результат дистанційного навчання насамперед залежить безпосередньо від свідомості й самостійності підготовки студентів, адже відсутній постійний контроль. Однак ключовою проблемою такого навчання залишається проблема аутентифікації користувача в перевірці знань.

Окрім вищевказаних недоліків дистанційного навчання, варто врахувати зауваження сербських дослідників, які вважають, що для розвитку сучасного фахівця необхідними у кваліфікації є комунікативні навички, які, на жаль, не розвиваються в умовах дистанційного навчання такою мірою, як за традиційного [3].

Звісно, запровадження дистанційного навчання в освітній процес уже стало невід'ємною частиною його організації в закладах вищої освіти. Ми працюємо з прогресивною молоддю, яка добре обізнана із сучасними інформаційними, цифровими технологіями. Тому мусимо підвищувати не тільки рівень фахової компетентності, а і власний рівень спілкування з інформаційним світом.

Список використаної літератури

1. Мусієнко О. Л. Дистанційне навчання у вищій школі: моделі і технології / О. Л. Мусієнко, О. В. Зелінська // Наука в інформаційному просторі: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., 29-30 верес. 2011 р. – У 7 т. – Д-к: Біла К.О., 2011. – Т. 2. – С. 66-72.
2. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07. 2014, № 1556-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
3. Pardanjas M. Difficulties and possibilities of distance learning / Pardanjas M., Radosav D., Jokic S. // Intelligent Systems and Informatics, 2009. SISY'09. 7th International Symposium on. – IEEE, 2009. – С. 361-365.

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА I-II КУРСАХ МЕДИЧНОГО ВИШУ

Шевченко О.М.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено лінгвокультурологічний аспект вивчення української мови як іноземної на I-II курсах, оволодіння яким пов'язане з пізнанням культури країни, мова якої вивчається. Авторка досліджує його роль у формуванні лінгвокультурологічної компетенції англомовних студентів.

Ключові слова: лінгвокультурологія, англомовні студенти, культура, українська мова як іноземна, компетенція.

The article is devoted to the coverage of the linguistic aspect in the study of the Ukrainian language as a foreign language on the I-II courses, the mastery of which is associated with the study of the culture of the country whose language is studied. The author explores the role of this aspect in the formation of linguistic competence of English-speaking students.

Key words: linguistics, English-speaking students, culture, Ukrainian as a foreign language, competence.

Постановка проблеми. Процеси, що відбуваються в Україні після здобуття статусу незалежності, ставлять перед системою освіти нові завдання, які визначають необхідність пошуку креативних підходів, які дають ефективні відповіді на виклики сьогодення. Особистість майбутнього спеціаліста, який здатен мислити, аналізувати, застосовувати засвоєне знання на практиці, стає основною цінністю у сфері вищої професійної освіти. Глибокі зміни відбуваються у вищій професійній школі щодо підготовки іноземних студентів. Це обумовлено підписанням Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), запровадженням Національної рамки кваліфікацій (2011 р.) тощо. Підготовка студентів-іноземців регулюється такими законодавчими документами: Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 р., Постановою Кабінету Міністрів України № 136 від 27.02.1993 р. «Про навчання іноземних громадян в Україні» та ін.

Пильна увага науковців прикута до питань удосконалення мовної підготовки іноземних студентів [8-12]. Сучасні процеси гуманізації й гуманітаризації навчання вимагають змін у застосуванні підходів до навчання української мови як іноземної [4-7]. Прагнення до комунікативної компетенції як до завершального результату навчання передбачає не тільки володіння мовною компетенцією, а й засвоєння немовної інформації, що необхідно для адекватного навчання і взаєморозуміння. Лише пізнаючи культуру країни, мову якої вивчаєш, можна забезпечити засвоєння національно-культурного компонента мовного матеріалу, сформувати в іноземних студентів лінгвокраїнознавчі компетенції. Мову все частіше розглядають не як основний засіб комунікації, а як спосіб пізнання цінностей інших народів і культур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У методичці накопичено чималий досвід підготовки студентів-іноземців. Аналіз наукової літератури свідчить, що проблема вивчення мови як культурознавчої дисципліни відображена в наукових розвідках таких учених як С. Амеліна, О. Гуменюк, А. Зерницька, Л. Кайдалова, Т.Лещенко, С. Ніколаєва, О. Семенов, Ж. Черкашина, О. Шевченко та ін. Дослідження Є. Верещайна, Л. Гронь, В. Карасик, В. Костомарова, В. Маслової, Ю. Степанова, О. Шевченко, Н. Чаграк та ін. присвячені теоретичному осмисленню різних аспектів проблеми включення культури в процес викладання мови. Дослідники П.Гриценко, С. Ермоленко, М. Кочерган, І. Опієнко, В. Склярєнко, Ю.Шевельов та інші розглядають мову як скарбницю національної культури, а культуру – як «чинник формування мовних явищ і процесів» [4, с. 11]. Ми вважаємо вкрай важливим вивчення іноземної мови на основі аналізу культурних надбань країни, оскільки це поєднання дозволяє іноземним студентам активніше засвоювати специфіку мовних явищ. Крім того, лінгвокультурологічні елементи сприяють пізнанню духовного багатства народу, налагодженню активної комунікації, підвищують рівень гуманітарної освіти.

Мета статті – розкрити сутність і значущість лінгвокультурологічного підходу до навчання української мови як іноземної англомовних студентів медичного вишу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У різних країнах термін «лінгвокультурологічний» нині трактують по-різному. Так, у Німеччині його називають терміном «культурознавство» (Kulterkunde), у Франції – «мова і цивілізація» (langue et civilisation), а в англійській методичній літературі – «лінгвокультурні дослідження» (lingualcultural studies) [2].

Лінгвокультурологія досліджує прояви культури народу, відображені й закріплені в мові [12, с. 31]. В. Воробйов розуміє лінгвокультурологію як комплексну наукову дисципліну синтезуючого типу, що вивчає взаємозв'язок і взаємодію культури й мови в її функціонуванні й відображає цей процес як цілісну структуру одиниць у єдності їхнього мовного й позамовного (культурного) змісту за допомогою системних методів і з орієнтацією на сучасні пріоритети й культурні установки (систему норм і загальнолюдських цінностей) [3, с. 36-37].